

تأملی بر فرایند ارزیابی از مدرسه‌ها

روح‌اله رضاعلی

با توجه به نکات قبل، با تبیین ویژگی‌های مدرسه در اسناد تحولی، نشانگرهای زیر برای ارزیابی از مدرسه‌ها تدوین شده‌اند:

- طراحی آموزشی در کلاس درس و خارج از آن، با رویکرد موقعیت‌محور و درهم‌تنیده (تلفیقی) تنظیم شده است.

- در فرایند تدریس فرصتی فراهم می‌شود تا دانش‌آموزان از طریق کاوشگری، تعامل (کار تیمی) و فعالیت‌های عملی به درک و اصلاح موقعیت بپردازند.

- در فرایند سنجش و ارزشیابی (پایانی) علاوه بر مهارت‌های تفکر، عملکرد دانش‌آموزان سنجیده می‌شود.

- راهنمایی و مشاوره به‌صورت درهم‌تنیده

یکی از وظایف مناطق آموزش و پرورش، ارزیابی از عملکرد مدرسه است. اما این ارزیابی باید چگونه صورت گیرد؟ آیا مؤلفه‌های فرایندی باید ارزیابی شوند؟ یا نتایج و عملکرد مدرسه یا فعالیت‌های جاری آن؟

با طرح این سؤالات، معلوم می‌شود یکی از چالش‌های فعلی نظام آموزش و پرورش، موضوع ارزیابی از مدرسه‌هاست. در سال‌های اخیر، از طریق برنامه‌تدبیر و تعالی، تجربه‌های اولیه‌ای در خصوص ارزیابی از مدرسه‌ها حاصل شده‌اند، اما هنوز الگوی روشنی برای ارزیابی از مدرسه‌ها نداریم. هنوز انسجام و هماهنگی منطقی بین بخش‌های استان و مناطق در این خصوص وجود ندارد.

در فرایند برنامه‌ها (از جمله تدریس) براساس تفاوت‌های فردی ساماندهی می‌شود.

- دانش‌آموزان برای درک و اصلاح موقعیت، از محیط‌های متنوع خارج از مدرسه بهره می‌گیرند.

- عملکرد دانش‌آموزان به روش‌های گوناگون ارائه و منعکس می‌شود (نقاشی، نوشتاری، ماکت، مدل، داستان، پروژه و پژوهش).

- مدرسه با مشارکت دانش‌آموزان اداره می‌شود (هر دانش‌آموز حداقل یک فعالیت).

- با فعال‌سازی کمیته چهارگانه شورای انجمن اولیا، تمامی اولیا در مدرسه مشارکت دارند.

- زمینه ارتباط با نهاد محلی برای ارتقای کیفی مدرسه فراهم شده است.

- فرایند تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری در خصوص اجرای با کیفیت برنامه‌های درسی و تربیتی از طریق شورای معلمان صورت می‌گیرد.

- چشم‌انداز و رویکردهای کلان مدرسه تدوین شده‌اند و به اطلاع ذینفعان می‌رسند.

- برنامه عملیاتی مدرسه براساس مدل خودارزیابی تدوین شده است.

- فهرست‌وارسی شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان و مربیان تدوین شده است.

- نشست‌های علمی و دوره‌های آموزشی به‌منظور توسعه شایستگی‌ها صورت می‌گیرند.

- معلمان و مربیان با تشکیل جلسات تیمی به یادگیری و توسعه مهارت‌های حرفه‌ای و بهسازی فرایند آموزش می‌پردازند.

- نظارت بر عملکرد معلمان و مربیان براساس شایستگی‌های حرفه‌ای (با تأکید بر رویکرد موقعیت‌محور) انجام می‌شود.

- براساس نظارت و ارزیابی‌ها، متناسب با کارآمدی و اثربخشی، گواهی صلاحیت حرفه‌ای برای معلمان صادر شده است.

- فضا و تجهیزات مدرسه در بعد ورزشی با استانداردهای ابلاغ‌شده متناسب است.

- فضا و تجهیزات مدرسه در بعد آزمایشگاهی، کارگاهی، بهداشتی، کتابخانه و رایانه، با استانداردهای ابلاغ‌شده متناسب است.

- مسائل قابل پژوهش در مدرسه شناسایی و اولویت‌بندی شده‌اند.

- معلمان و مربیان برای حل مسائل مدرسه، از پژوهش کیفی (درس‌پژوهی و اقدام‌پژوهی) بهره می‌گیرند.

- فرصت و زمینه اشاعه نتایج پژوهش‌ها در مدرسه و خارج از مدرسه فراهم شده است.

- کاربست نتایج پژوهش در برنامه‌ها به اصلاح فرایند و روش‌ها منجر شده است.

معلمان و مربیان
برای حل مسائل
مدرسه، از
پژوهش کیفی
(درس‌پژوهی و
اقدام‌پژوهی)
بهره می‌گیرند

